

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

Рўйхатга олинди:

№ МД – 5А120201 – 2.01

2017 йил “18” 08

Олий ва ўрта махсус таълим
вазирлиги

2017 йил “24” 08

ОҒЗАКИ ВА ЁЗМА ТАРЖИМА НАЗАРИЯСИ ВА АМАЛИЁТИ
ФАН ДАСТУРИ

Билим соҳаси: 100000 – Гуманитар соҳа
Таълим соҳаси: 120000 – Гуманитар фанлар
Магистратура
мутахассислиги: 5А120201 – Қиёсий тилшунослик, лингвистик
таржимашунослик (роман-герман тиллари)

Тошкент – 2017

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2017 йил “24” августдаги “603”-сонли буйруғининг 2-илоvasи билан фан дастури рўйхати тасдиқланган.

Фан дастури Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълими йўналишлари бўйича Ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи Кенгашининг 2017 йил “18” августдаги 4-сонли баённомаси билан маъқулланган.

Фан дастури Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университетида ишлаб чиқилди.

Тузувчилар:

- Н.М. Қамбаров – ЎзДЖТУ, “Таржимашунослик назарияси ва амалиёти” кафедраси доценти, филология фанлари номзоди.
Сирожиддин Рауф – Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси “Шарқ юлдузи” журнали бош муҳаррири.

Такризчилар:

- М.Ахмедов – Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси раиси
(кадрлар истеъмолчиси).
У.Азизов – Чет тилларни ўқитишнинг инновациявий методикаларини ривожлантириш Республика илмий-амалий маркази директори.
Э.Д. Муратова – ЎзДЖТУ, “Лингвистика ва инглиз адабиёти” кафедраси доценти, филология фанлари номзоди.

Фан дастури Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети Кенгашида кўриб чиқилган ва тавсия қилинган (2017 йил “28” июндаги 5-сонли баённома).

I. Ўқув фанининг долзарблиги ва олий касбий таълимдаги ўрни

Ушбу фан дастури “Чет тилини эгаллашнинг умумевропа компетенциялари: ўрганиш, ўқитиш ва баҳолаш” тўғрисидаги ҳужжатда келтирилган мезон ва талабларга ҳамда 5A120201 – Қиёсий тилшунослик, лингвистик таржимашунослик (роман-герман тиллар) магистратура мутахассислиги учун ўрнатилган тартибда ишлаб чиқилган малака талабларига асосланади.

Оғзаки ва ёзма таржима амалиёти мутахассисликнинг интеграллашган курси ҳисобланиб, таълим жараёнида чет тили ва таржима амалиётини ўзаро боғлиқликда ўргатишни назарда тутлади. Ушбу дастур нутқ фаолиятининг барча турлари бўйича (гапириш, тинглаш, ўқиш, ёзиш, таржима) билим, малака ва кўникмаларни такомиллаштириш ва шунингдек, ҳар бир магистрантнинг тил ва таржима ихтисослигига боғлиқ кўникмаларни ривожлантириш ва шакллантириш масалаларини ўз ичига олади.

II. Ўқув фанининг мақсади ва вазифаси

Фаннинг мақсади - чет тили коммуникатив компетенцияси халқаро CEFR стандарти бўйича C1 даражада ўзлаштириш мақсадида магистрантнинг маданиятлараро мулоқот медиатори сифатида малака ва кўникмаларини ривожлантириш.

Фаннинг вазифаси - магистрлик диссертациясини ёзишда магистрантнинг илмий адабиётлар билан ишлаш кўникмаларини ривожлантириш, турли илмий маълумотлар мазмунини таҳлил қилиш, илмий ахборотни излаб топиб, интерпретация қила билиш, сараланган ахборотни матнларда умумлаштириш ва кенгайтириш, плагиат (кўчирмакашлик)га йўл қўймаслик, яъни библиографик изоҳларни, иқтибосларни тўғри расмийлаштира олиш, касбий ва илмий тадқиқот фаолиятида оғзаки ва ёзма мулоқот воситаларидан кенг фойдаланишга ўргатишдан иборат.

Магистратура битирувчилари ўрганилаётган чет тилини халқаро CEFR стандарти бўйича C1 даражада ўзлаштиришлари лозим. Она тилидан чет тилига ва чет тилидан она тилига оғзаки ва ёзма таржима кўникмаларини мукамал даражага олиб чиқиш керак. Магистрантлар фанни ўзлаштириш жараёнида қуйидаги компетенциялар бўйича белгиланган тасаввур, билим, малака ва кўникмаларга эга бўлишлари талаб этилади.

Фан бўйича магистрантларнинг билим, кўникма ва малакаларига қуйидаги талаблар қўйилади. **Магистрант:**

Тил компетенцияси бўйича:

- **лексик компетенция:** мавзуларга оид лексикани ва соҳага оид атамаларни илмий даражада ривожлантира олиш; сўз яшаш моделлари асосида сўзлар ҳосил қила олиш;

- **грамматик компетенция:** ихтисослашган матнлардаги (масалан, тилшунослик ёки таржимага оид) грамматик структураларни қўллай билиш; артикли илмий услубда тўғри қўллай билиш; турли матнларнинг лингвистик ёки дискурс таҳлилини қила олиш.

Мулоқот компетенцияси бўйича:

Тинглаб тушуниш:

- ўз мутахассислик соҳаларига оид бўлмаган абстракт ва мураккаб мавзулардаги кенг қўламли нутқларни айрим жиҳатларини ойдинлаштириб олиш зарурати туғилса, айниқса сўзловчининг талаффузи ноаниқ ёки тил диалекти нотаниш бўлган ҳолларда ҳам тушуна олиш;
  - кенг қўламдаги идиоматик ва оғзаки нутқ ибораларини фарқлай олиш ва ижтимоий муҳитга мос тарзда тилнинг ўзгариш хусусиятини тушуна олиш;
  - кенг қўламли нутқларни аниқ тузилмаган ҳолларида ҳам тушуниш ва улардаги очик ойдин ва яширин фикрларни ҳам етарли даражада англай олиш
  - муҳокама ва дебатлардаги асосий ва бошқа иштирокчилар ўртасидаги мураккаб мулоқотни, мавзулар бирмунча мавҳум ёки нотаниш бўлган ҳолларда ҳам, осонлик билан тушунган равишда кузата олиш;
  - кенг қамровли, тилнинг айрим ностандарт ишлатилиш ҳолларини ҳам ўз ичига олган аудио тасма ва ахборот материалларини тушуна олиш ва сўзловчилар ўртасидаги бирмунча яширин қарашлар ва муносабатлар, кичик деталларнинг ҳам муҳим жиҳатларини аниқлай олиш;
  - фильмларни сленг ва идиоматик ибораларнинг ишлатилиш ҳолларинини аксар қисмини тушунган ҳолда кузата олиш;
  - сифат жиҳатдан бирмунча ёмон, овоз эшитилиши ноаниқроқ бўлган оммавий эълонлардан (масалан, темир йўл вокзали, спорт майдончасидаги эълонлар) тегишли маълумот ола билиш.

Гапириш:

Диалог

- илмий ва соҳага оид конференция, давра суҳбатлари, мунозара (жонли ёки воситали) ларда мулоқотни бошлаш, олиб бориш ва яқунлай билиш;
- фикрларни аниқ ифодалаган ҳолда муҳокамаларда фаол қатнаша олиш;
- вазиятга мос тарзда тилни мослаштира олиш;
- ўз расмий нуктаи назарини ишонч билан илгари сурган ҳолда қарши томоннинг бир қатор мураккаб савол ва шарҳларига мос равишда раво ва спонтан тарзда жавоб бера олиш;
- семинар ва муҳокамаларда сўраш, ойдинлик киритиш, нутқни бўлиш ва тўлдириш стратегияларини мос равишда қўллай олиш.

Монолог

- соҳага оид мавзулар бўйича презентация ва маърузалар қила олиш;
- объект, субъект, вазият ва ҳодисаларни батафсил тасвирлай олиш;
- маъруза, муҳокама ёки мақолага тўғри ва раво тарзда хулоса қила олиш;
- илмий нуктаи назар ёки фикрни ривожлантириш, далиллар келтириш орқали асослай олиш.

Ёзув:

- барча турдаги хатларни ёза билиш;
- барча турдаги иншоларни ёза олиш;
- танлаган мавзулари бўйича магистрлик илмий ишини ёза олиш;
- соҳага оид мақолалар ёза билиш;
- соҳага оид ва оид бўлмаган адабиётлар (мақолалар, китоблар, малакавий иш) таҳлилларини ёза олиш;
- соҳага оид ва оид бўлмаган адабиётлар (бирламчи ва иккиламчи манбалар)га аннотациялар ёза олиш;
- турли илмий материалларга хулоса ёза олиш;
- тезис ва конференцияда қатнашиш учун таклиф ва мушоҳадаларини ёза олиш;
- грант ва стипендиялар учун таклиф ва аризалар ёза олиш.

Таржима:

- таржима қилинган матнларнинг лингвомаданий хусусиятларини фарқлай олиш;

- таржима жараёнида юзага келадиган контекстуал хусусиятларни инобатга олган ҳолда, илмий-техникавий, публицистик, бадий дискурсда қўлланиладиган терминларни тушуниш;

- лисоний ва фон билимларни кенгайтириш ва чуқурлаштириш мақсадида турли энциклопедия ва изоҳли, кўп тилли луғатлардан фойдаланиш;

- таржимада мос келадиган эквивалентликка етишиш усуллари, адекват стратегиялар ва таржима усуллари сўз, гап ва матн даражасида билиш;

- дискурсив, лексик-фразеологик, грамматик ва стилистик таржима қийинчиликларини инобатга олиб, турли матнларнинг мақсади, тури ва амалга ошириш шароитларини ҳисобга олиш.

- лексик эквивалентлик нормаларига риоя қилиб, грамматик, синтактик, стилистик ва лингвомаданий мувофиқликка амал қилган ҳолда матнларни ёзма таржима қилиш;

- лексик эквивалентлик нормаларига риоя қилиб, грамматик, синтактик, стилистик ва лингвомаданий мувофиқликка ва таржима қилинган матннинг темпорал хусусиятларига амал қилган ҳолда тадрижий таржима ва варақдан оғзаки таржималарни амалга ошириш;

- оғзаки таржима қилишда таржима ёзувларининг қисқартириш тизимини қўллаш;

- дастлабки баённи аниқ тушунишга, таржима жараёнини тайёрлашга, керакли бўлган маълумотни махсус адабиёт ва интернет сайтларидан қидиришга ёрдам берадиган матнни таржимадан олдин таҳлил қилиш усуллари қўллашни билиш;

- турли услубдаги таржима қилинган матнларни таҳрир қилиш.

III. Асосий назарий қисм (маъруза машғулотлар)

1- модул. “Оғзаки ва ёзма таржима назарияси ва амалиёти” фанига кириш

Махсус адабиёт матнларини тушуниш ва таржима қилиш, ўзбек ва рус тиллардан чет тилига ва чет тилидан ўзбек ва рус тилларга таржима қилиш муаммолари. Эркин таржима, матнлардаги терминологиялар устида ишлаш, тилга хос бўлган стилистик хусусиятларини аниқлаш ва уларга мос услубни танлаш, махсус машқларда грамматик хатоларни топиш, уларни таҳлил ва таҳрир қилиш, матнларни ҳар бир параграфнинг асосий мазмунини аниқлаб интерпретация (қисқа оғзаки баён) қилиш, таржима усулларида фойдаланган ҳолда ёзма таржима қилиш ва уларга изоҳ бериш, маълум бир мавзуга йўналтирилган машқлар тўпламини, топшириқ ва презентациялар каби фаолиятларни амалга оширишнинг назарий ва амалий жиҳатлари хусусида умумий маълумот бериш ва таржима қилиш.

2-модул.Тил материаллари (лексик материал)

Матнлар устида ишлаш жараёнида турли манбалар ва потенциал лексика орқали йиғиладиган унумдор касбга йўналтирилган луғат бойлиги, хусусан 300 лексик бирликлардан, ижтимоий-ҳаётий ва ижтимоий-сиёсий мавзуга оид 300 лексик бирликлар, рецептив сўз бойлиги 900 лексик бирликлар устида ишлаш. Сўзни вазиятга қараб тўғри ва аниқ ишлатиш (нутқий ноаниқликка йўл қўймаслик, полисемия, омонимия ва паронимия фарқлаш; таржимонни “сохта дўст” ва тор соҳага оид терминларни билиш).

3- модул.Тил материаллари (грамматик материал)

Нутқнинг функционал услубларига (илмий, илмий-ахборот, илмий-маълумот, илмий-ўқув, илмий-оммабоп ва публицистик услублар) оид семантик-синтактик, мураккаб синтактик конструкциялар устида ишлаш.

4- модул. Нутқ фаолият турлари бўйича (тинглаб тушиниш)

Кенг қамровли мавҳум ва мураккаб мавзулардаги матнлар; кенг қўламдаги идиоматик иборалар ва оғзаки нутқ намуналарига бой аудио тасмалар, ахборот ва оммавий эълонлар (масалан, темир йўл вокзали, спорт майдончасидаги эълонлар); гуруҳ муҳокамасидаги асосий ва бошқа иштирокчилар ўртасидаги мураккаб мулоқот; теледастур ва фильмлар; ўрганилаётган тил соҳиби бўлган ва бўлмаган сўзлашувчиларнинг турли расмий ва норасмий доиралардаги ёки таълим муассасаларидаги аутентик оғзаки нутқ намуналари; соҳага оид маърузалар, баҳс-мунозаралар.

5- модул. Нутқ фаолият турлари бўйича (гапириш)

Диалогик нутқ:

Шахсларо мулоқот ва суҳбатлар; оммавий мунозаралар ва расмий муҳокама; ўз мутахассислик соҳасига оид бўлмаган мавҳум ва мураккаб мавзулардаги маърузалар ва мулоқотлар; ишга қабул қилувчи ёки ишга

кирувчи сифатида интервьюда катнашиш; аудиторияда қўлланиладиган иборалар.

Монологик нутқ:

Кўрсатмалар; тақдимотлар; конкрет ёки мавҳум мавзулар бўйича ўз мулоҳазасини билдириш ва уни асослай олиш; ўз фикрини асосланган тарзда ифода этиш; фикрлар, муҳокама ёки соҳага оид мақола юзасидан умумлашган хулоса чиқариш.

6- модуль. Нутқ фаолият турлари бўйича (ўқиш)

Ижтимоий, мутахассислик ёки таълим соҳаларида учраш эҳтимоли бўлган бирмунча узун ва мураккаб матнлар; бадиий ва илмий-оммабоп китоблар, шунингдек адабий журналлар; газета ва журналлар; йўриқномалар (қўлланмалар, таомнома китоблари ва ҳоказо); реклама материаллари; турли маълумотнома шакллари, ўқитувчи кундалиги, сўровномалар; расмий хатлар, электрон хатлар ва ҳоказо (меморандумлар, маърузалар, танқидий баёноتلар/мақолалар, илмий ишлар).

7- модуль. Нутқ фаолият турлари бўйича (ёзиш)

Маълумотнома шакллари ва сўровномалар; иш ва мутахассисликка доир хатлар; мавзу танлаш баёноти; резюме; тезис; мини-диссертация; таҳлиллар; маърузалар; иншолар; грант ва стипендиялар учун таклиф ва мулоҳазалар; расмий хужжатлар (шартномалар, битимлар).

8- модуль.Таржима усуллари ва прагматикаси.

Ижтимоий, сиёсий, иқтисодий ва илмий мавзулардаги узун ва мураккаб матнлар; бадиий ва илмий-техник матнлар; расмий хатлар, электрон хатлар ва ҳоказо (меморандумлар, маърузалар, тақриз ва хулосалар, танқидий баёноتلар/мақолалар, илмий ишлар); янгиликлар ва хабарлар; бадиий ва хужжатли фильмлар; расмий учрашувлар, конференциялар.

9- модуль.Таржима жараёнида таржимоннинг профессионал компетентлиги ва этикаси

Социолингвистик компетенция:

Тилнинг маданият жиҳатлари (масалан, идиомалар, мақоллар ва ҳоказо); хулқ-атвор, ўзини тутиш ва этикет қоидалари; новербал коммуникация воситалари; ижтимоий ва илмий доирага хос тарзда тилни мослаштириш; маданиятлараро мулоқотни чуқурроқ тушуниб етиш; ўзга миллат вакилларига нисбатан ҳурмат ва толерантлик; ўзга маданият ва турли вазиятларга мослашиш.

Прагматик компетенция:

Нутқни тушуниш, талқин этиш ва сўзлашдаги тегишли стратегия ва услублар; турли дискурслар таркиби ва мазмунини билиш; мулоқотдаги

бўшлиқларнинг олдини олиш мақсадида тил камчиликларини бартараф этиш; расмий ва норасмий доираларда нутқни бўлиш, аниқлик киритиш, бошқача талқин этиш, жумлаларни тузатиш, тўлдириш ва ҳоказо стратегиялар; таржима турлари, стратегиялари, тамойиллари, бирликлари ва усуллари; лисоний ва дискурсив масалалар ва таржима қийинчиликлари.

IV. Амалий машғулотлар бўйича кўрсатма ва тавсиялар

Амалий машғулотларда магистрантлар турли мавзуларга бағишланган матнларни таржима қилишни ўрганадилар.

Амалий машғулотлар учун қуйидаги мавзулар тавсия этилади:

- ◆ **Замонавий халқаро муаммолар:** глобаллашув, этник муаммолар, терроризм, урушлар, миграция, экология, жиноят ва жазо.
- ◆ **Бизнес ва молия:** қўшма корхоналар, халқаро молиявий инқироз, банк операциялари, экспорт ва импорт, юк ташиш, кўргазма-ярмаркалари.
- ◆ **Халқаро туризм:** Ўзбекистон ва тили ўрганилаётган мамлакат туризми, туризм турлари, кўргазма ва форумлар.
- ◆ **Соғлом турмуш тарзи:** спорт, миллий таомлар, инсон саломатлиги.
- ◆ **Замонавий кадриятлар ва инсонларнинг ўзаро муносабатлари:** миллий кадриятлар, психологик портрет, ўзаро муносабатлар, одоб-ахлоқ ва муомала маданияти, шахсий сифатлар.
- ◆ **Ўзбекистон ва тили ўрганилаётган мамлакатларнинг узлуксиз таълим тизими:** таълим босқичлари, магистратурада таълим олишнинг ўзига хослиги, хорижда таълим олиш, таржимонлик ва педагогик фаолият.
- ◆ **Касб ва карьера:** таржимон, педагог, муҳаррир, гид, котиб(а)-референт, бошқарувчи.
- ◆ **Магистрантнинг илмий-тадқиқот фаолияти:** нотиклик санъати, тақриз, мақола, илмий конференция ва симпозиум, маъруза презентацияси, менинг диссертациям, мини-ҳимоя, илмий лойиҳалар, муаллифлик ҳуқуқи ва патентлар.

V. Мустақил таълим ва мустақил ишлар

Мустақил таълим қуйидаги мавзуларда ташкил этилади:

1. Глобаллашув жараёнида миллий- маданий кадриятларни сақлаб қолиш
2. Замонавий ахборот тизими ва таржимон фаолияти
3. Электрон кутубхоналар ва тадқиқотчи фаолияти
4. Халқаро туризмнинг аҳамияти
5. Плагиат муаммоси
6. Гендер муаммолар
7. Оилавий кадриятлар

Мустақил ўзлаштириладиган мавзулар бўйича талабалар томонидан тақдимот тайёрлаш ва уни гуруҳда фан ўқитувчиси раҳбарлигида муҳокама қилиш тавсия этилади.

Фан бўйича курс иши. Курс иши фан мавзуларига тааллуқли масалалар юзасидан талабаларга яқка тартибда тегишли топшириқ шаклида берилади. Курс ишининг ҳажми, расмийлаштириш шакли, баҳолаш мезонлари ишчи фан дастурида ва тегишли кафедра томонидан белгиланади. Курс ишини бажариш талабаларда фанга оид билим, кўникма ва малакаларни шакллантиришга хизмат қилиши керак.

Курс иши учун тахминий мавзулар:

1. Таржимонинг “Қалбаки дўстлари” ва таржимада уларнинг хусусиятлари.
2. Метафора ва метонимия лисоний таржимасининг хусусиятлари.
3. Фразеологик бирликларни таржима қилиш усуллари
4. Таржимоннинг коммуникатив маданиятини шакллантириш
5. Ноэквивалент лексикани таржима қилиш хусусиятлари
6. Халқаро лексика ва уни таржима қилиш хусусиятлари
7. Реклама матнларидаги функционал-стилистик жиҳатларни таржима қилишнинг ўзига хосликлари
8. Бизнес ҳужжатларга оид матнларни таржима қилиш хусусиятлари
9. Бўлажак таржимонда грамматик компетентликни шакллантириш усуллари
10. Неологизмларнинг пайдо бўлиши ва уларни таржима қилиш усуллари

VI. Асосий ва қўшимча ўқув адабиётлар ҳамда ахборот манбалари **Асосий адабиётлар**

1. Казакова Т.А. Практические основы перевода. Translation Techniques. English - Russian. СПб.: Изд.-во «Союз», 2011.
2. Marjolijn Verspoor and Kim Sauter. English Sentence Analysis. An Introductory Course. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2010.
3. Muratova E.D., Makhmudova N.A. English for Masters. Hot Topics. - Т.: USWLU, 2015.

Қўшимча адабиётлар

1. Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. Тошкент, “Ўзбекистон” НМИУ, 2017. – 29 б.
2. Мирзиёев Ш.М. Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гарови. “Ўзбекистон” НМИУ, 2017. – 47 б.
3. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажакимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга қурамиз. “Ўзбекистон” НМИУ, 2017. – 485 б.
4. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича ҳаракатлар стратегияси тўғрисида” ги ПФ-4947-сонли Фармони. Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2017 й., 6-сон, 70-модда

6. Мирзиёв Ш.М. Танқидий таҳлил, қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик – ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қондаси бўлиши керак. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2016 йил якунлари ва 2017 йил истиқболларига бағишланган мажлисидаги Ўзбекистон Республикаси Президентининг нутқи. // Халқ сўзи газетаси. 2017 йил 16 январь, №11.
7. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси – Т.: Ўзбекистон, 2014. – 46 б.
8. Арапов А.В. Исторические памятники Узбекистана. Ташкент:SMI-ASIA, 2017.
9. Bailey S. Academic Writing. A Practical Guide for Students. – Taylor & Francis e-Library, 2012.
10. Samuelsson-Brown G. A Practical Guide for Translators. – Multilingual Matters Ltd, 2004.

Интернет сайтлари

11. <http://linguists.narod.ru/downloads.html>
12. <http://www.durov.com/study/1126965784-307.html>
13. <http://youreng.narod.ru/teoper.html>
14. <http://tpot.ru/index.html>
15. <http://www.langinfo.ru>
16. <http://www.lingvoda.ru/forum/actualthread.aspx?bid=2&tid=244>
17. <http://www.twirpx.com/rss/category/4175/>
18. <http://www.twirpx.com/file/311224/>
19. <http://www.twirpx.com/file/847903/>
20. <http://www.uz-translations.net>
21. http://www.booksbooksbooks.ru/index.php?option=com_content&view=category&id=1&Itemid=3
22. <http://www.peterlang.com/index.cfm?event=cmp.ccc.seitenstruktur.detailseiten&seitentyp=produkt&pk=41195&concordeid=57574>

